تهیه شده از: فروشگاه تخصصی منابع آزمونهای استخدامی "بژیک" (www.bzhik.ir)

فصل سوم: مدل‌های سیاسی، اقتصادی و گروهی خط‌مشی‌گذاری

مدل تدریجی (جزئی-تدریجی)

اولویت مطالعه: ضروری ۱۶ تست آخر فصل

مدل جزئی-تدریجی: خط‌مشی‌گذار به‌جای سنجیدن همه راه‌ها، چند راه سابقه‌دار را برمی‌دارد و با افزایش یا کاهش اندک در آن‌ها به تصمیم تازه می‌رسد؛ پس تصمیم جدید شبیه تصمیم‌های پیشین است.

۱- پایه‌گذار: چارلز لیندبلوم، در نقد مدل عقلایی.

۲- شیوه کار از نگاه لیندبلوم: «مقایسه‌های پی‌درپی و محدود» با تصمیم‌های قبلی و «بازسازی مداوم وضع موجود، گام‌به‌گام».

۳- تنها چند هدف و یکی دو ارزش سنجیده می‌شود.

۴- خط‌مشی، فرایندی سیاسی از چانه‌زنی و سازش است و نشان می‌دهد چه چیزی از نظر سیاسی شدنی است، نه چه چیزی مطلوب است.

۵- برنامه‌های جاری و گذشته مبنای تصمیم‌اند و مشروعیت آن‌ها پذیرفته می‌شود؛ به همین سبب مدلی «پیشنگر» به شمار نمی‌آید.

۶- مخاطره تصمیم در آن اندک است؛ ماهیت غیرعملی مدل جامع عقلایی را آشکار می‌کند و شیوه‌ای محافظه‌کارانه‌تر پیش می‌نهد.

چرا خط‌مشی‌گذاران سراغ تدریجی می‌روند

دلیل	توضیح کوتاه
کمبود وقت، اطلاعات و پول	سنجش همه گزینه‌ها پرهزینه است
نااطمینانی از پیامد خط‌مشی نو	ادامه برنامه موجود، حتی کم‌اثر، بر راه تازه با نتیجه نامعلوم ترجیح دارد
سرمایه‌گذاری کلان قبلی	پول، تجهیزات، ساختمان، روحیه کارکنان و ساختار سازمانی تغییر بنیادی را ناممکن می‌کند
مناسب بودن سیاسی	وقتی بحث فقط کم و زیاد کردن بودجه است، توافق آسان به دست می‌آید
ویژگی شخصیتی	انسان به‌جای بیشینه‌سازی به راه رضایت‌بخش بسنده می‌کند؛ نوآوری فقط وقتی همه گزینه‌ها ناخوشایندند

نکته: مدل جزئی-تدریجی در کاهش تعارض، برقراری ثبات و حفظ نظام سیاسی نقش سازنده دارد.

نکته: باهر و ویتروک: پیروان تغییرات جزئی همان عقل‌گرایانی‌اند که پیرتر و باتجربه‌تر شده‌اند.

انتقادها از مدل تدریجی

محور	انتقاد
محیط	ویژه محیط نسبتاً باثبات است، نه شرایط متحول و بحرانی
مسئله بی‌سابقه	اگر تصمیم پیشینی نباشد، مدل کار نمی‌کند
خلاقیت	روح ابداع را ضعیف می‌کند؛ شق نو تصورپذیر نیست و تحول بنیادی فدای نگاه گذشته‌نگر می‌شود
تسری خطا	نقص اساسی خط‌مشی قبلی به خط‌مشی‌های بعد منتقل می‌شود
جهت	فقدان جهت‌گیری؛ مانند جانوری با بویایی قوی و بینایی ضعیف
دموکراسی	تصمیم را به چانه‌زنی گروهی برگزیده از خط‌مشی‌گذاران عالی محدود می‌کند
تحلیل نظام‌مند	از تحقیق برای گزینه‌های نو می‌کاهد، تنگ‌نظری می‌آورد و در بلندمدت نتیجه معکوس دارد

۱- این مدل بدعت نیست؛ بیان روشن رفتار واقعی تصمیم‌گیرندگان و رسیدن به نتیجه بدون روش‌های علمی است.

۲- بودجه‌ریزی دولتی شناخته‌ترین نمونه آن است؛ به سبب صرفه‌جویی در زمان و هزینه سنگین گردآوری اطلاعات جزئیات ردیف‌ها.

تهیه شده از: فروشگاه تخصصی منابع آزمونهای استخدامی "بژیک" (www.bzhik.ir)

تدریجی در برابر عقلایی

معیار	عقلایی	جزئی-تدریجی
جستجوی راه‌حل	همه گزینه‌های ممکن، رو به آینده	راه‌حل‌های آزموده در گذشته
ارزش‌ها و هدف‌ها	همه ارزش‌ها	چند هدف و یکی دو ارزش
حاصل	گزینه بهینه	تغییر اندک نسبت به وضع موجود
مخاطره و نوآوری	نوآوری بیشتر	مخاطره کم، محافظه‌کار

◆ **کلید تشخیص: کلید تشخیص تدریجی**

- ✔ **تصمیم با کم و زیاد کردن برنامه قبلی ← تدریجی**
- ✔ **جستجوی راه‌حل در گذشته ← تدریجی؛ در همه گزینه‌های آینده ← عقلایی**
- ✔ **«مقایسه‌های پی‌درپی و محدود» ← لیندبلوم**

مثال تشخیص | تشخیص مدل از روی موقعیت

✔ شورای شهر برای بودجه سال آینده، ردیف هر معاونت را با ده درصد افزایش نسبت به امسال تصویب می‌کند و گزینه دیگری بررسی نمی‌شود.

قدم‌های تشخیص

۱. مبنا برنامه و بودجه سال قبل است.
۲. تغییر، افزایش اندک است نه بازطراحی.
۳. گزینه‌های تازه سنجیده نشده‌اند.

جواب: مدل جزئی-تدریجی

الگوی حل: بودجه‌ریزی بر پایه سال قبل با تغییر اندک، نمونه تدریجی است.

★ **نکات مهم این مبحث**

- ✔ لیندبلوم مدل تدریجی را در نقد مدل عقلایی و با «مقایسه‌های پی‌درپی و محدود» معرفی کرد.
- ✔ مبنای تصمیم برنامه‌های گذشته است و بودجه‌ریزی دولتی نمونه شناخته‌شده آن است.
- ✔ در بحران و مسئله بی‌سابقه کارایی ندارد و نقص خط‌مشی قبلی را به بعدی منتقل می‌کند.

مدل نهادی و مدل فرایندی

اولویت مطالعه: مهم | ۹ تست آخر فصل

مدل نهادی: خط‌مشی را «بازده نهادی» می‌داند؛ نهادهای دولتی مانند قوای سه‌گانه، سازمان‌های محلی و شهرداری‌ها از نظر قانونی خط‌مشی را تعیین، اجرا و اعمال می‌کنند.

۱- مشروعیت: دولت به خط‌مشی مشروعیت می‌دهد؛ پس خط‌مشی ضمانت اجرا می‌یابد و شهروندان از آن پیروی می‌کنند.

۲- شمول همگانی: خط‌مشی دولت برای همه جامعه اجرا می‌شود؛ نهاد دیگری چنین توانی ندارد.

۳- الگوهای «سازمان‌یافته» رفتار: الگوهای منظم و پایدار رفتار افراد و گروه‌ها که می‌توانند اجرای یک خط‌مشی را آسان و دیگری را دشوار کنند یا به برخی منافع امتیاز دهند.

نکته: ساختار نهادی در وضع و اجرای خط‌مشی، هر دو، می‌تواند تعیین‌کننده باشد؛ شیوه نهادی هم لزوماً توصیفی نیست.

نکته: اثر تشکیلات بر خط‌مشی، مسئله‌ای تجربی است؛ تغییر نهادی الزاماً خط‌مشی را عوض نمی‌کند، چون احتمالاً ساختار و خط‌مشی هر دو از نیروهای اجتماعی و اقتصادی اثر می‌گذارند.

مدل فرایندی: خط‌مشی‌گذاری را «فعالیت سیاسی» در قالب مراحل می‌بیند؛ ریشه آن علوم سیاسی رفتاری نوین پس از جنگ جهانی دوم است.

تهیه شده از: فروشگاه تخصصی منابع آزمونهای استخدامی "بژیک" (www.bzhik.ir)

مراحل خط‌مشی‌گذاری در مدل فرایندی

مرحله	فعالیت‌های سیاسی
۱- شناسایی مشکل	اعلام نیاز به اقدام دولت، تنظیم دستور کار بحث عمومی، بسط پیشنهادها
۲- تدوین راه‌حل	انتخاب یک پیشنهاد
۳- قانونی کردن (مشروعیت‌بخشی)	جلب پشتیبانی سیاسی
۴- اجرا	سازمان‌دهی دیوان‌سالاری، تأمین مالی، ارائه خدمات، وضع مالیات
۵- ارزیابی	بررسی برنامه، گزارش بازده، سنجش اثر بر گروه‌ها، پیشنهاد اصلاح

۱- کانون مدل فرایندی، چگونگی بسط و اجرا و تغییر خط‌مشی است، نه محتوای آن.

۲- تغییر فرایند همیشه محتوا را تغییر نمی‌دهد؛ تنگناهای اجتماعی، اقتصادی و فناوری ممکن است اثر فرایند را کم‌رنگ کنند.

نکته: شرح کامل مراحل و تنظیم دستور کار در فصل پنجم می‌آید.

◆ **کلید تشخیص: کلید تشخیص نهادی و فرایندی**

- ✔ **تأکید بر قوای سه‌گانه، مشروعیت و ساختار ← نهادی**
- ✔ **تأکید بر مراحل شناسایی تا ارزیابی ← فرایندی**

★ **نکات مهم این مبحث**

- ✔ مدل نهادی بر مشروعیت و شمول همگانی خط‌مشی دولتی و الگوهای پایدار رفتار تکیه دارد.
- ✔ تغییر نهادی یا تغییر فرایند الزاماً محتوای خط‌مشی را عوض نمی‌کند.
- ✔ مراحل فرایندی: شناسایی مشکل، تدوین راه‌حل، قانونی کردن، اجرا، ارزیابی.

مدل گروهی

اولویت مطالعه: مهم | ۱۰ تست آخر فصل

مدل گروهی: خط‌مشی حاصل تعادل و تعامل گروه‌هاست؛ فرض پایه این است که «تعامل میان گروه‌ها عامل اصلی تعیین خط‌مشی است».

۱- فرد فقط وقتی اثر دارد که عضو یا نماینده گروه باشد؛ گروه حلقه پیوند فرد و دولت است.

۲- هدف کشمکش گروه‌ها نفوذ در فرایند خط‌مشی‌گذاری است و خط‌مشی همیشه برآیند توازن این مبارزه است.

۳- خط‌مشی معمولاً به سوی گروه‌های پرنفوذتر می‌رود؛ با تغییر نفوذ گروه‌ها، خط‌مشی هم تغییر می‌کند.

۴- نفوذ گروه به توانایی اعضا، امکانات مالی، قدرت سازمان‌دهی و رهبری، دسترسی به تصمیم‌گیرندگان و هماهنگی پیشین با آنان بستگی دارد.

نظریه‌پردازان مدل گروهی

نظریه‌پرداز	ایده
دیوید ترومن	گروه ذی‌نفع وقتی از نهادی دولتی درخواست کند، به گروه سیاسی تبدیل می‌شود
ارل لاتم	خط‌مشی نقطه تعادل مبارزه گروه‌هاست؛ قانون‌گذار داور است: پیروزی را تأیید و شرط تسلیم و سازش را در قانون ثبت می‌کند

۱- نظام سیاسی اختلاف گروه‌ها را با چهار کار حل می‌کند: نظم‌دادن به تعامل گروهی؛ سازش و موازنه منافع؛ کشاندن سازش به شکل‌گیری خط‌مشی؛ اجرای توافق‌ها.

سازوکارهای حفظ تعادل در نظام گروهی

سازوکار	کارکرد
گروه بالقوه	از قانون اساسی و قواعد بازی پشتیبانی می‌کند و گاه برای مقابله با گروه اخلالگر ظاهر می‌شود
عضویت متداخل	عضو مشترک گروه‌ها را از رفتار خشن بازمی‌دارد و هیچ گروهی از ارزش‌های حاکم تخطی نمی‌کند
کنترل و توازن قدرت	هیچ گروهی انحصار اکثریت ندارد؛ قدرت هر گروه در قیاس با رقیبان سنجیده می‌شود

۱- انتقادها: بسیاری از کنش‌های سیاسی نمادین یا تشریفاتی‌اند؛ ساده‌انگاری و توان پیش‌بینی ضعیف؛ نارسایی تجربی؛ سکوت درباره نظام‌های غیردموکراتیک؛ بی‌توجهی به اثر عوامل نهادی بر ترجیحات.

◆ **کلید تشخیص: کلید تشخیص انتخاب عمومی**

- ✔ **سیاستمدار و دیوان‌سالار نفع‌جو و عقلایی ← انتخاب عمومی**
- ✔ **تصمیم مردم‌پسند پیش از انتخابات ← چرخه سیاسی-تجاری**

★ **نکات مهم این مبحث**

- ✔ عامل سیاسی مانند عامل اقتصادی، عقلایی و نفع‌جوست.
- ✔ چرخه سیاسی-تجاری: تصمیم مردم‌پسند پیش از انتخابات، نامحبوب پس از آن.
- ✔ شبه‌بازار و خصوصی‌سازی را در کنار سازمان دولتی پیشنهاد می‌کند و مالیات را بهترین منبع تأمین مالی نمی‌داند.

مدل اقتصاد رفاه

اولویت مطالعه: مهم | ۱۰ تست آخر فصل

مدل اقتصاد رفاه: پرکاربردترین رویکرد خط‌مشی‌گذاری؛ چون بازار همیشه منابع را اثربخش توزیع نمی‌کند، در «نارسایی‌های بازار» نهادهای سیاسی مکمل یا جانشین بازار می‌شوند. اصول آن را نخستین بار آرتور سیسیل پیگو تدوین کرد.

نارسایی‌های بازار

نارسایی	تعریف کوتاه	مثال
انحصار طبیعی	صنعت سرمایه‌بر که یک شرکت را بر رقبا چیره می‌کند	شبکه برق یا آب
اطلاعات ناقص	مصرف‌کننده و سرمایه‌گذار اطلاعات کافی برای تصمیم عقلایی ندارند	خرید داروی ناشناخته
عوامل خارجی	هزینه تولید را تولیدکننده نمی‌پردازد و به بیرونی‌ها منتقل می‌شود	دود کارخانه
تراژدی اموال عمومی	منبع مشترک بی‌ضابطه مصرف و تخلیه می‌شود	برداشت بی‌رویه آب‌های زیرزمینی
رقابت مخرب	رقابت تهاجمی شرکت‌ها به کارگران و جامعه آسیب می‌زند	جنگ قیمت حمل‌ونقل

۱- اصلاح نارسایی وظیفه دولت است؛ کاراترین مداخله، کم‌هزینه‌ترین راه است و با تحلیل هزینه-فایده تعیین می‌شود.

۲- کالا و خدمت عمومی را باید دولت تأمین کند، چون بازار چیزی را که نتوان برایش پول گرفت تولید نمی‌کند؛ برای همین گونه‌شناسی کالاها و خدمات تدوین شد.

۳- انتقاد: نادیده گرفتن متغیرهای سیاسی؛ منتقدان آن را «موهومی» یا «توهم تئوریک» و ساده‌انگارانه می‌خوانند.

دو معیار گزینش در اقتصاد رفاه

معیار	قاعده	نکته
پاره‌تو	اقدام فقط وقتی که وضع یک نفر بهتر شود و وضع هیچ‌کس بدتر نشود	با تأمین اجتماعی و زندانی کردن مجرم سازگار نیست
کالدور	گزینه‌ای که منافع خالص را در قیاس با هزینه بیشینه کند؛ یعنی سود برندگان از زیان بازندگان بیشتر باشد	جانشین پاره‌تو نزد اقتصاددانان معاصر رفاه

◆ **کلید تشخیص: کلید تشخیص اقتصاد رفاه**

- ✔ **مداخله دولت برای جبران نارسایی بازار ← اقتصاد رفاه**
- ✔ **هیچ‌کس بدتر نشود ← پاره‌تو؛ بیشینه منافع خالص ← کالدور**

★ **نکات مهم این مبحث**

- ✔ پیگو اصول اقتصاد رفاه را تدوین کرد؛ مداخله دولت برای جبران نارسایی بازار است.
- ✔ پنج نارسایی: انحصار طبیعی، اطلاعات ناقص، عوامل خارجی، تراژدی اموال عمومی، رقابت مخرب.
- ✔ معیار پاره‌تو جای خود را نزد اقتصاددانان معاصر به معیار کالدور داده است.

تهیه شده از: فروشگاه تخصصی منابع آزمونهای استخدامی "بژیک" (www.bzhik.ir)

کثرت‌گرایی و کل‌گرایی

اولویت مطالعه: مهم ۹ تست آخر فصل

کثرت‌گرایی: نظریه‌ای که در آمریکا رشد کرد و بر برتری گروه‌های ذی‌نفع در فرایند سیاسی تکیه دارد؛ به گفته بنتلی جامعه چیزی جز مجموع گروه‌های سازنده‌اش نیست.

کل‌گرایی: نظریه‌ای گروهی که در اروپا رشد کرد؛ گروه‌های میانی حیاتی فراتر از اعضای خود دارند و خط‌مشی از تعامل دولت با گروه‌های شناخته‌شده از سوی دولت شکل می‌گیرد.

کثرت‌گرایی در برابر کل‌گرایی

معیار	کثرت‌گرایی	کل‌گرایی
خاستگاه	آمریکا	اروپا
شکل گروه‌ها	زیاد، بی‌ساخت، آزاد و رقابتی	نه آزاد، نه داوطلبانه، نه رقابتی
عضویت	متداخل؛ هر فرد عضو گروه‌های متعدد، بی انحصار نمایندگی	گروه نماینده شناخته‌شده
نسبت با دولت	دولت عرصه بی‌طرف رقابت گروه‌ها	گروه وابسته به شناسایی و حمایت دولت
تعامل	رقابت آزاد گروه‌ها	نهادینه به کمک دولت

۱- انتقاد از کثرت‌گرایی: برداشت نادرست از توان متفاوت گروه‌ها در اثرگذاری؛ و مهم‌تر، نقش مبهم دولت که فقط جایگاه رسمی بی‌طرف و ضابطه‌گذار تعارض گروهی دیده می‌شود.

۲- برداشت کثرت‌گرایان از واکنش دولت به فشار گروه‌ها هم نادرست است، چون بر فرض یکپارچگی هدف و اقدام دولت بنا شده است.

۱- انتقادهای کل‌گرایی: مقوله‌ای توصیفی از نوعی آرایش سیاسی است و نمی‌گوید چرا کشورهایی چون استرالیا، کانادا و آمریکا خط‌مشی خاصی دارند؛ حتی فهم کشورهای کل‌گرا را چندان بیشتر نکرده است.

۲- گروه ذی‌نفع را که واحد تحلیل بنیادی آن است تعریف نمی‌کند؛ درباره اهمیت نسبی گروه‌ها مبهم است؛ و ماهیت و منافع دولت و دلیل شناختن برخی گروه‌ها را روشن نمی‌کند.

نکته: نظریه «جامعه مرکب» (کثرت‌گرا) همه طبقات و گروه‌ها را در خط‌مشی‌گذاری مؤثر می‌داند و سلطه یک طبقه را نمی‌پذیرد؛ نقطه مقابل نظریه نخبگان است و مانند مدل گروهی تعامل گروه‌ها را تعیین‌کننده می‌داند.

◆ کلید تشخیص: کلید تشخیص

- ✔ **گروه‌های بی‌شمار، آزاد و با عضویت متداخل ← کثرت‌گرایی**
- ✔ **گروه‌های وابسته که دولت آن‌ها را می‌شناسد ← کل‌گرایی**
- ✔ **«جامعه همان مجموع گروه‌هاست» ← بنتلی**

مثال تشخیص | کثرت‌گرا یا کل‌گرا

✔ برای تعیین حداقل دستمزد، دولت فقط با نمایندگان تشکل رسمی کارفرمایی و تشکل رسمی کارگری که خودش به رسمیت شناخته در شورای عالی کار مذاکره می‌کند.

قدم‌های تشخیص

۱. گروه‌ها آزاد و رقابتی نیستند؛ رسمی و محدودند.
۲. مشروعیت حضورشان از شناسایی دولت است.
۳. خط‌مشی از تعامل دولت و همین گروه‌ها درمی‌آید.

جواب: کل‌گرایی

الگوی حل: گروه برگزیده و شناخته‌شده دولت در کنار دولت ← کل‌گرایی.

★ نکات مهم این مبحث

- ✔ کثرت‌گرایی آمریکایی است و گروه‌هایش آزاد و متداخل‌اند؛ کل‌گرایی اروپایی است و گروه‌هایش وابسته به دولت.
- ✔ مهم‌ترین مشکل کثرت‌گرایی، نقش مبهم دولت است.
- ✔ کل‌گرایی حتی گروه ذی‌نفع، واحد تحلیل خود، را تعریف نمی‌کند.

تهیه شده از: فروشگاه تخصصی منابع آزمونهای استخدامی "بژیک" (www.bzhik.ir)

نظریه نخبگان

اولویت مطالعه: ضروری ۷ تست آخر فصل

نظریه نخبگان قدرت (طبقات بانفوذ): گروهی که مناصب کلیدی را در دست دارند، با تصمیم خود بر زندگی روزمره مردم اثر جدی می‌گذارند و از طبقات پایین برترند.

۱- جامعه سه طبقه دارد: نخبگان، طبقه متوسط و طبقه سوم.

۲- نخبگان سازمان‌های بزرگ، نهادهای نظامی و مناصب فرماندهی را می‌گردانند و اهرم‌های قدرت، ثروت و شهرت در آن‌ها متمرکز است.

۳- قدرت نخبه از جایگاه شغلی در مؤسسات بزرگ است، نه از توان فردی؛ کسی بی دسترسی به مشاغل کلیدی این مؤسسات قدرتمند شمرده نمی‌شود.

ویژگی‌های نظریه نخبگان در تحلیل خط‌مشی

ویژگی	شرح
طبقه خط‌مشی‌گذار	نخبگان؛ دیگر طبقات پیرو و شنونده خاموش‌اند
تشخیص مسئله	نخبگان مسئله را تشخیص و طرح می‌کنند و درباره راه‌حل حرف آخر را می‌زنند
ورود به نخبگان	آهسته، برای حفظ ثبات و پرهیز از انقلاب؛ فقط پذیرندگان توافق‌های بنیادی نخبگان
اجماع	نخبگان بر ارزش‌های بنیادی نظام و حفظ آن توافق دارند
محتوای خط‌مشی	ارزش‌ها و ترجیحات نخبگان، نه تقاضای توده؛ تغییر تدریجی نه انقلابی
جهت اثر	نخبگان بر توده اثر می‌گذارند، نه توده بر نخبگان

نکته: در نظریه نخبگان، نوآوری خط‌مشی از بازتعریف ارزش‌ها به دست خود نخبگان می‌آید و توده منفعل و ناآگاه فرض می‌شود.

◆ **کلید تشخیص: کلید تشخیص نخبگان**

- ✔ **خط‌مشی بازتاب ارزش‌های قشر حاکم و توده منفعل ← نخبگان**
- ✔ **قدرت پخش میان گروه‌های متعدد ← کثرت‌گرایی یا گروهی**

★ **نکات مهم این مبحث**

- ✔ جامعه به نخبگان، طبقه متوسط و طبقه سوم تقسیم می‌شود.
- ✔ خط‌مشی ارزش‌های نخبگان را بازتاب می‌دهد و تغییرش تدریجی است.
- ✔ قدرت نخبه از جایگاه در مؤسسات بزرگ است، نه توان فردی.

تهیه شده از: فروشگاه تخصصی منابع آزمونهای استخدامی "بژیک" (www.bzhik.ir)

برگه جمع‌بندی فصل سوم مدل‌های سیاسی و گروهی، یک صفحه برای مرور شب آزمون

کلیدهای به خاطر سپردن

۱. تدریجی ← لیندبلوم؛ «مقایسه‌های پی‌درپی و محدود»
۲. پیروان تدریجی همان عقل‌گرایان پیرشده‌اند ← باهر و ویتروک
۳. مراحل فرایندی: شناسایی مشکل ← تدوین راه‌حل ← قانونی کردن ← اجرا ← ارزیابی
۴. گروه ذی‌نفع درخواست‌کننده از دولت = گروه سیاسی ← ترومن؛ قانون‌گذار داور ← لاتم
۵. جامعه = مجموع گروه‌ها ← بنتلی؛ کثرت‌گرایی آمریکا، کل‌گرایی اروپا
۶. اقتصاد رفاه ← پیگو؛ پاره‌تو جای خود را به کالدور داده
۷. پنج نارسایی بازار: انحصار طبیعی، اطلاعات ناقص، عوامل خارجی، تراژدی اموال عمومی، رقابت مخرب
۸. انتخاب عمومی: سه سؤال، سه ملاحظه، پنج انتقاد
۹. نخبگان: سه طبقه نخبگان، متوسط، سوم

تعریف‌های کلیدی

مدل جزئی-تدریجی	تصمیم تازه با تغییر اندک در برنامه‌های گذشته
مدل نهادی	خط‌مشی به‌منزله بازده نهادهای دولتی
مدل فرایندی	خط‌مشی‌گذاری به‌منزله فعالیت سیاسی مرحله‌ای
مدل گروهی	خط‌مشی نقطه تعادل مبارزه گروه‌ها
چرخه سیاسی-تجاری	تصمیم مردم‌پسند پیش از انتخابات و نامحبوب پس از آن
عوامل خارجی	هزینه تولید که به بیرون از فرایند تولید منتقل می‌شود
معیار پاره‌تو	بهتر شدن وضع یکی بی بدتر شدن وضع دیگری
کل‌گرایی	خط‌مشی از تعامل دولت با گروه‌های شناخته‌شده و وابسته به آن

دام‌های تستی

۱ تدریجی و نوآوری
طراح تست مدل تدریجی را مناسب بحران یا مسئله بی‌سابقه معرفی می‌کند. **مواظب باشید:** مدل تدریجی ویژه **محیط نسبتاً باثبات** است و بدون **تصمیم پیشین** به کار نمی‌آید. ص ۳۹

۲ پاره‌تو و کالدور
طراح تست تعریف «بیشینه کردن منافع خالص» را به پاره‌تو نسبت می‌دهد. **مواظب باشید:** پاره‌تو یعنی **هیچ‌کس بدتر نشود**؛ بیشینه منافع خالص در قیاس با هزینه، معیار **کالدور** است. ص ۴۳

۳ دولت در دو نظریه
طراح تست جای دولت بی‌طرف و دولت شناسنده گروه‌ها را جابه‌جا می‌کند. **مواظب باشید:** در کثرت‌گرایی دولت **عرصه بی‌طرف** است؛ در کل‌گرایی گروه‌ها به **شناسایی دولت** وابسته‌اند. ص ۴۴

۴ ترومن و لاتم
طراح تست تعریف قانون‌گذار داور را به ترومن می‌دهد. **مواظب باشید: ارل لاتم** خط‌مشی را نقطه تعادل و قانون‌گذار را داور می‌داند؛ **دیوید ترومن** از تبدیل گروه ذی‌نفع به گروه سیاسی می‌گوید. ص ۴۱

۵ تغییر ساختار یا فرایند
طراح تست ادعا می‌کند تغییر ساختار نهادی یا فرایند حتماً محتوای خط‌مشی را عوض می‌کند. **مواظب باشید:** اثر ساختار بر خط‌مشی **مسئله‌ای تجربی** است و تغییر نهادی یا فرایندی **الزاماً** به تغییر محتوا نمی‌انجامد. ص ۴۰

۶ تغییر در نظریه نخبگان
طراح تست تغییر خط‌مشی در نظریه نخبگان را انقلابی یا برخاسته از تقاضای توده می‌نامد. **مواظب باشید:** در نظریه نخبگان تغییر **تدریجی** است و از **بازتعریف ارزش‌های نخبگان** می‌آید. ص ۴۵

تهیه شده از: فروشگاه تخصصی منابع آزمونهای استخدامی "بژیک" (www.bzhik.ir)

پایان نمونه رایگان

بقیه‌اش در فایل کامل است

در این نمونه ۷ صفحه از ۱۹۵ صفحه را دیدید.

۱۹۵	۶۷۴	۹	۳
صفحه	تست با پاسخ تشریحی	فصل درسنامه فشرده	آزمون جامع

فایل کامل، فصل به فصل

فصل	عنوان	تست آخر فصل	از صفحه
	بخش اول: مبانی و مدل‌های تصمیم‌گیری و خط‌مشی‌گذاری		
۱	مفاهیم و تعاریف خط‌مشی عمومی	۷۲	۴
۲	تصمیم‌گیری عقلایی و فنون آن	۵۸	۲۲
۳	مدل‌های سیاسی، اقتصادی و گروهی خط‌مشی‌گذاری	۷۰	۳۹
۴	مدل‌های سازمانی و نوین تصمیم‌گیری و خط‌مشی‌گذاری	۸۱	۵۹
	بخش دوم: چرخه خط‌مشی عمومی		
۵	مسئله‌یابی، تنظیم دستور کار و مشروعیت خط‌مشی	۶۰	۸۲
۶	گروه‌های ذی‌نفوذ و بازیگران خط‌مشی عمومی	۶۱	۱۰۰
۷	اجرای خط‌مشی عمومی و ابزارهای آن	۷۶	۱۱۸
۸	ارزیابی، یادگیری و تغییر خط‌مشی	۷۰	۱۴۰
۹	مشکلات خط‌مشی‌گذاری عمومی و افق آینده	۵۱	۱۵۹
	جمع	**۵۹۹**	

- هر فصل: درسنامه فشرده با برچسب اولویت مطالعه، جدول مقایسه مدل‌ها و نظریه‌پردازان، کادر کلید تشخیص و برگه جمع‌بندی یک‌صفحه‌ای.
- زیر پاسخ هر تست نوشته شده مطلبش در کدام صفحه درسنامه است.
- ۳ آزمون جامع ۲۵ سؤالی، هر آزمون برای یک گروه از فصل‌ها، با سؤال‌هایی که در تست فصل‌ها نیامده‌اند؛ ویرایش‌های بعدی برای خریداران رایگان است.

دانلود فایل کامل pdf از بژیک

دانلود جزوه و تست تصمیم‌گیری و خط‌مشی‌گذاری دولتی استخدامی ۱۴۰۵ با نمونه رایگان pdf

bzhik.ir